

[REMISS]

VÄRMILANDSSTRATEGIN 2040

[REMISS]

PRODUKTION

VÄRMLANDSSTRATEGIN

UTGIVEN AV REGION VÄRMLAND.

Värmlandsstrategin tas fram på uppdrag av regeringen. Region Värmland samordnar arbetet, men strategin formas och genomförs av en mängd olika aktörer. När strategin står klar kommer den att utgöra en grund för beslut och styra hur projektmedel ska fördelas på regional nivå. Den kommer också fungera som en kompass vid förhandlingar med myndigheter, regeringen och EU.

För mer information och eventuella frågor besök varmlandsstrategin.se

Fotocollage: Bulldozer

Foto: Øyvind Lund och Linn Malmén

Illustrationer: Advant

Grafisk form: Region Värmland och Advant

Producerad av Region Värmland i september 2020.

REGION VÄRMLAND

651 82 Karlstad

regionvarmland.se

INNEHÅLL

VÄRMLANDSSTRATEGIN

[REMISS]

Inledning	S.4
Vision	S.7
Styrkor	S.9
Nycklar	S.13
Perspektiv	S.15
Insatsområden	S.19
Bygga beredskap	S.20
– Individ, hälsan och välfärden.....	S.20
– Social sammanhållning och samhandling.....	S.20
– Grön beredskap	S.21
– Kraftsamling för innovation.....	S.21
Säkra kompetensen	S.22
– Höjd utbildnings- och kompetensnivå	S.22
– Förbättrad kompetensmatchning.....	S.22
– Livslångt lärande.....	S.23
– Utvecklingsorienterade organisationer	S.23
Utveckla attraktiva och tillgängliga platser	S.24
– Platser med människan i centrum.....	S.24
– Kultur som grogrund	S.24
– Hållbara transporter	S.25
– Digital utbyggnad	S.25
Stärka konkurrens- och innovationskraften	S.26
– Konkurrenskraftig spets och bredd	S.26
– Goda förutsättningar för entreprenörer	S.26
– Ökad innovation för stärkta möjligheter.....	S.27
– Övergång till cirkulär biobaserad ekonomi	S.27
Effektmål och indikatorer	S.28
Genomförande	S.33

Framtidens Värmland skapar vi tillsammans

Tänk dig kraften som genereras när vi är många som drar åt samma håll, mot en gemensam målbild. När vi har bestämt vart vi vill och använder våra resurser på rätt sätt för att nå ända fram.

Det är den kraften vi vill att Värmlandsstrategin ska ge oss.

DU ÄR EN VIKTIG MEDSKAPARE av denna kraft. Många hundra personer har varit med i arbetet från start. Framtidsfrågor har lyfts upp på bordet. Värmlands möjligheter, styrkor och utmaningar har diskuterats ur en mängd perspektiv för att hjälpa oss att hitta rätt väg framåt. Tillsammans med analyser, underlag och dokument vi ska förhålla oss till, som Agenda 2030, baseras slutsatserna på ett gediget förarbete.

Det stora engagemanget ökar våra möjligheter att få fart på rörelsen i den riktning som pekas ut i Värmlandsstrategin. Ju fler som aktivt medverkar, desto starkare och bättre rustade blir vi för att minimera och hantera de svårigheter vi med all säkerhet kommer att ställas inför.

VI GÖR ETT AVSTAMP 2020 och väljer att rikta blicken mot Värmland 2040. I vår tid är samhällsutvecklingen för de kommande 20 åren omöjlig att greppa i sin helhet. Våra erfarenheter ligger

bakom oss. Våra kunskaper är färskvara. Prognoser baseras på snabbt föränderliga faktorer. Ändå är det dessa vi måste använda oss av just nu för att sätta ord på den framtid vi önskar.

Värmlandsstrategin är vår gemensamma plan för att Värmland ska utvecklas med fokus på långsiktig hållbarhet. Vi vill öka regionens attraktivitet och skapa konkurrenskraft i en allt mer komplex värld. Värmlands aktörer är redo att själva ta aktiv del i samhällsutvecklingen – lokalt, regionalt, nationellt och globalt. Nu har vi möjlighet att börja med de små stegen som tar oss på en förändringsresa mot en hållbar värld. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något och omställningsresan börjar hos oss själva. Det är på så sätt vi kan bidra och ibland också ta taktpinnen i utvecklingen.

Vår vision sammanfattar Värmlands mycket höga ambitioner: **Vi förändrar världen.**

INLEDNING

VÄRMLANDSSTRATEGIN

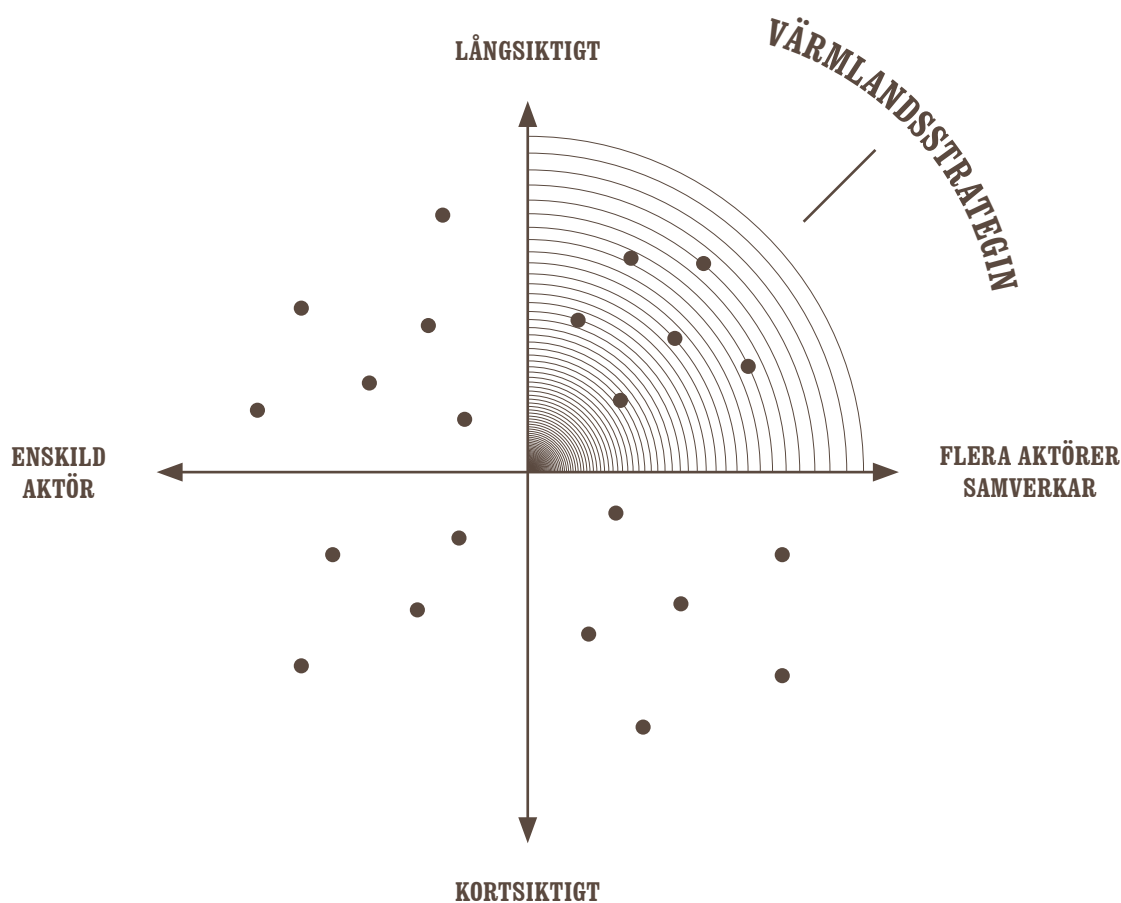
VÄRMLANDSSTRATEGIN GER OSS tre strategiskt viktiga nycklar för att lyckas.

När vi **samverkar på nya sätt** hittar vi lösningar där olika aktörer bidrar med erfarenheter, kunskaper och kompetens som stärker helheten. Vi är nyfikna och **utforskar proaktivt** utvecklingsfrågor som successivt leder oss närmare visionen, en framtid där de insatsområden vi väljer att prioritera förändrar världen till det bättre. Det kommer att krävas att länets aktörer **leder modigt**, såväl politiskt styrda organisationer och myndigheter som privat näringsliv och akademi. Det betyder bland annat att i vardagen flitigt använda de två första nycklarna: att vi samverkar på nya sätt och utfors-

kar proaktivt. Men det innebär också att utreda konsekvenser av de beslut som fattas i förhållande till mål och vision.

DET ÄR FASCINERANDE hur förändringar kan upplevas både långsamma och snabba – på en och samma gång. Oftast sker de inte från en vecka till en annan, men när vi efter ett år eller två ser tillbaka, får vi bekräftelser på att det vi gör har betydelse.

Region Värmland har det formella uppdraget att samordna arbetet och att formulera Värmlandsstrategin. Men det är vi alla som tillsammans ansvarar för att genomföra strategin.

Modell: Regionala utvecklingsstrategier syftar till att kraftsamla kring gemensamma och långsiktiga mål och prioriteringar för länets utveckling.

[REMISS]

Strategin ger fem perspektiv som ska genomsyra allt vi gör, inte minst våra utpekade insatsområden.

Våra tre strategiska nycklar berättar hur vi kan agera för att göra världen till en bättre plats.

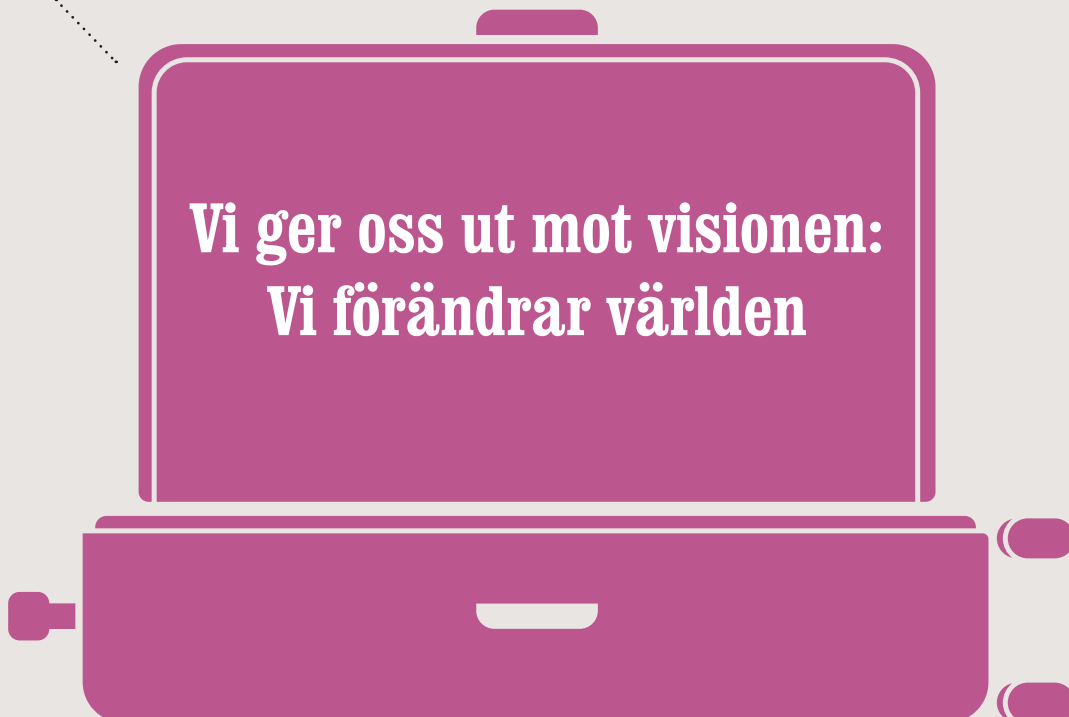

Insatsområden: I Värmland prioriterar vi fyra insatsområden som särskilt viktiga för att nå visionen.

Den gemensamma visionen – hit vill vi. Strategins olika delar (se ovan) hjälper oss på färden.

**Vi ger oss ut mot visionen:
Vi förändrar världen**

Vår vision

Vår vision “Vi förändrar världen” är en bild av Värmland så som det skulle kunna vara år 2040. Förhoppningen är att den ska skapa handlingsberedskap och stolthet, och att den ska svetsa oss samman så att vi arbetar i samma riktning.

Så här kan visionen förklaras:

VI FÖRÄNDRAR VÄRLDEN

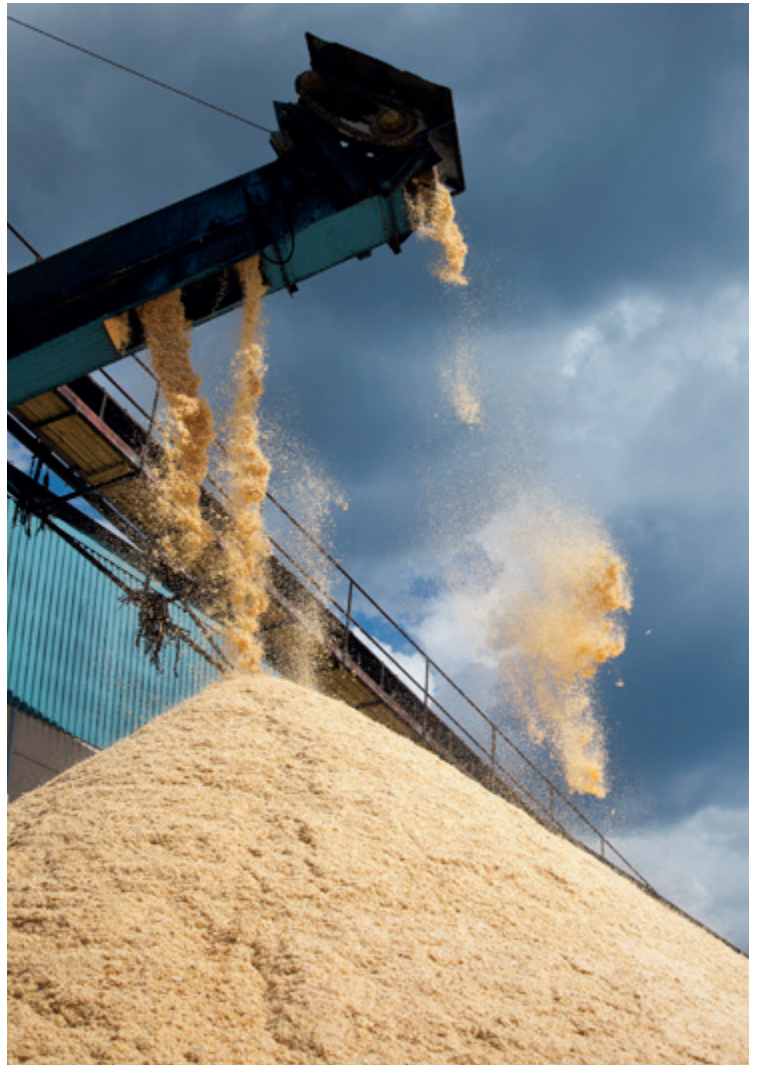
I Värmland njuter vi av ett skönare liv. Ett liv med härliga naturupplevelser runt knuten, blomstrande kultur och kreativitet, en aktiv fritid och stor social gemenskap. Men vi vill också göra skillnad. Här och nu, för kommande generationer och för resten av världen.

År 2040 har vårt engagemang gjort Värmland till en hållbar, attraktiv och konkurrenskraftig region där människor trivs att leva och arbeta, och som lockar besökare från hela världen. Vi är kända för att vara världsledande inom cirkulär skoglig bioekonomi, med ledande forskning och ett starkt och attraktivt näringsliv inom många olika branscher. Vi har kompetens som matchar arbetsmarknadens behov, en välmående befolkning och en jämlik livsstil som inspirerar andra. Vi utgör en livskraftig region där land och stad samspelar för att driva utvecklingen framåt.

För är det något vi har lärt oss så är det hur viktigt det är att vara nyfikna, må bra, dra nytta av varandras olikheter, samarbeta över gränser, våga tänka nytt, och ständigt lära oss nya saker för att lyckas i vår strävan – att ha ett skönt liv samtidigt som vi förändrar världen.

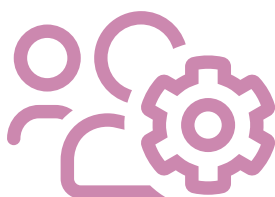
Om visionen

Tanken är att visionen “Vi förändrar världen” ska leda oss i vårt arbete med att utveckla Värmland. Värmland har det som krävs för att göra skillnad. I samverkan och i stort och smått. Visionen växte fram genom samtal med en mängd människor som handlade om livskvalitet, ett bättre liv och potentialen till utveckling som finns här. Helt plötsligt sa någon “Värmland är platsen att bo på för den som vill förändra världen”.

Byggstenar för framtiden

I Värmland finns många styrkor och tillgångar att vara stolta över. Några är mer betydelsefulla än andra när vi utvecklar regionen och stärker attraktions- och konkurrenskraften. Under arbetet med Värmlandsstrategin identifierades en gemensam plattform med åtta styrkor som förstärker varandra och utgör länets särprägel. Genom att bygga vidare på det vi redan är bra på flyttar vi fram positionerna ytterligare och närmar oss visionen om att förändra världen.

Konkurrenskraftigt näringsliv

Det värmländska näringslivet består av allt från kreativa småföretagare till högklassig industri med produktion i internationell toppklass. Här finns också en mängd underleverantörer och konsulter inom både tillverkning och tjänster. Besöksnäringen har under decennier växt sig starkare och bidrar till att allt fler faller för såväl värmländsk kultur och natur som upplevelser. Välutvecklade kluster och nätverk med koppling till forskning och innovation är en bidragande faktor till nya företags-etableringar och satsningar.

Sedan länge navigerar många värmländska företag på en världsmarknad. Vi är till exempel världsledande inom papper och massa, stål och verkstad. Våra företag bidrar till sysselsättning, tillväxt och attraktivitet. De ger oss spännande karriärmöjligheter med Värmland som bas. Att globala företag väljer att förlägga sin verksamhet i länet visar på att det finns konkurrensfördelar här.

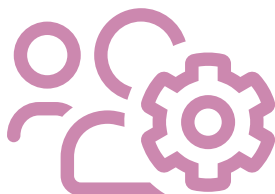
Livskraftig region

Människorna är motorn i utvecklingen. Varje dag bidrar vi på olika sätt. Vi är uppmärksamma lärare, välkomnande chaufförer eller lyhörda sjuksköterskor. Vi utgör ett näringsliv med spets och bredd i hela länet inom traditionella och nya branscher. Vi är samhällsengagerade, driftiga och kluriga entreprenörer i tusentals små och medelstora företag. Vi är idéburen sektor med ett rikt föreningsliv som drivs av viljan att utveckla hela Värmland.

Värmland är en dynamisk och livskraftig region som inrymmer många olika kvaliteter som kompletterar och stärker varandra. Från skidåkning och friluftaktiviteter i norr till naturskön skärgård i söder, och allt däremellan. Här finns något att bygga vidare på oavsett plats, här finns idériedom och driv.

STYRKOR

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Karlstads universitet – en modigare kunskaps- och forskningsmiljö

Karlstads universitet utvecklar utbildning och forskning av hög kvalitet och med ett starkt engagemang regionalt, nationellt och internationellt. En långsiktig samverkan med näringsliv, organisationer och offentlig verksamhet, bidrar till ett ömsesidigt utbyte av erfarenheter som genererar ny kunskap och nya idéer.

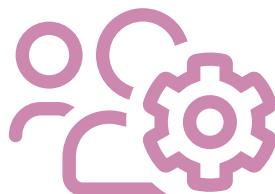
Med öppenhet, nytänkande och mångvetenskap har universitetet etablerat sig på en hög akademisk nivå. Centrum för tjänsteforskning är en av världens främsta forskningsmiljöer inom värdeskapande tjänster. Universitetet har många andra efterfrågade forsknings- och utbildningsområden i framkant. Exempelvis inom datavetenskap, papper, massa och fiber, genus, risk och miljö och hållbar samhällsutveckling.

Karlstads universitet förser samhället med kompetens och är en viktig aktör i arbetet med att locka fler att gå längre i utbildningskedjan. Universitet är också en magnet som drar till sig inflyttare och bidrar till att invånare väljer att stanna i Värmland i högre utsträckning.

Skogen är en växande framtidsresurs

I Värmland är vi omgivna av skog – och vi har lärt oss att ta vara på den. Tillgången till träråvara, i kombination med lång erfarenhet och innovationskraft, har gjort oss till en ledande region inom skoglig bioekonomi. I omställningen till ett fossilfritt samhälle och en cirkulär ekonomi har vi möjlighet att ta täten och inspirera andra att gå i våra fotspår. Bland annat genom unika pilot- och testmiljöer och framskjuten forskning inom området. I Värmland finns många exempel på regional samverkan som skapar gemensam kraft i hållbarhetsarbetet.

Skogen är variationsrik och fungerar även som en oas för återhämtning, rekreation och hälsa, för fritidsaktiviteter och besök. Den värmländska skogen lockar turister och bidrar till att den ständigt växande besöksnäringen får en allt starkare ställning.

Strategiskt läge i Sveriges tillväxtkorridor

Värmland ligger mittemellan Oslo och Stockholm längs en expansiv tillväxtkorridor med många möjligheter på svensk och norsk sida. Det strategiska läget och den unika närheten till Oslo ger oss en konkurrensfördel i form av närhet till arbetsgivare och kompetens samt handelsmöjligheter, etableringar och investeringar.

Norge är Sveriges viktigaste grannland, Värmlands viktigaste handelspartner och gränsöverskridande relationer har byggts upp under lång tid. Särskilt Oslo utgör en viktig arbetsmarknad och sedan länge har tusentals värmlänningar pendlat över gränsen varje vecka. Den stora arbetspendlingen har resulterat i att delar av Värmland ingår i Oslos lokala arbetsmarknadsregion.

Vårt läge i tillväxtkorridoren och de uppbyggda relationerna ger oss stor utvecklingspotential. En snabbare järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm med stopp i Värmland skulle knyta länet ännu närmare storstadsregionerna och bidra till hållbart resande, utveckling och tillväxt längs sträckan. Ett möjliggörande av satsningen skapar större arbetsmarknadsregion och ökade samarbetsmöjligheter.

Kultur och kreativitet är drivkrafter

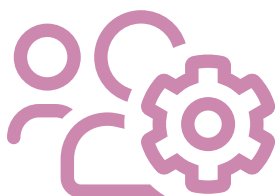
Med bas i berättartraditionen har det värmländska kulturlivet utvecklats till en kreativ och skapande sfär, som blivit en del av vår identitet. Vi är kända för olika konstformer – teater, litteratur, musik, film, bildkonst och konsthantverk – tack vare en stor mängd utövande konstnärer.

På länets kulturarenor möts människor med olika bakgrund och erfarenheter för upplevelser och skapande, samtal och reflektioner. Möten som kan bidra till demokrati och yttrandefrihet. Vårt dynamiska kulturliv är också en grogrund för innovation. Många av de egenskaper som näringslivet och det offentliga efterfrågar, som kritiskt tänkande, innovations- och problemlösningsförmåga, är sprungna ur kreativa processer och skapande. Idérikedom, eldsjäl och socialt kapital är viktiga framgångsfaktorer för regional utveckling.

STYRKOR

VÄRMLANDSSTRATEGIN

[REMISS]

Karlstad ett nav för regional utveckling

I Karlstad med närliggande kommuner bor cirka 50 procent av länets befolkning. Att staden upplevs som attraktiv bidrar till ökad kapacitet och utvecklingspotential för hela länet. Karlstad är en eventstad för både professionell kultur och elitidrott – viktiga varumärkesbärare för en region. Här finns ett brett utbud av upplevelser, olika typer av bostadsmöjligheter och inte minst en mängd arbetstillfällen. När goda jobbmöjligheter finns på värmländsk mark är det fler som stannar i länet istället för att röra sig mot storstäderna. En arbetsmarknadsregion som består av många olika branscher är också mindre struktur- och konjunkturkänslig. Det bidrar till rätt kompetens och rörlighet på arbetsmarknaden i hela Värmland.

I Karlstad finns spetskompetens kopplad till säkerhet och beredskap, bland annat genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Konsumentverket, Försvarshögskolan och Karlstads universitet med magister-, master- och forskarutbildningar inom området säkerhet i samhället. Kompetens som vi har stor nytta av i en föränderlig värld.

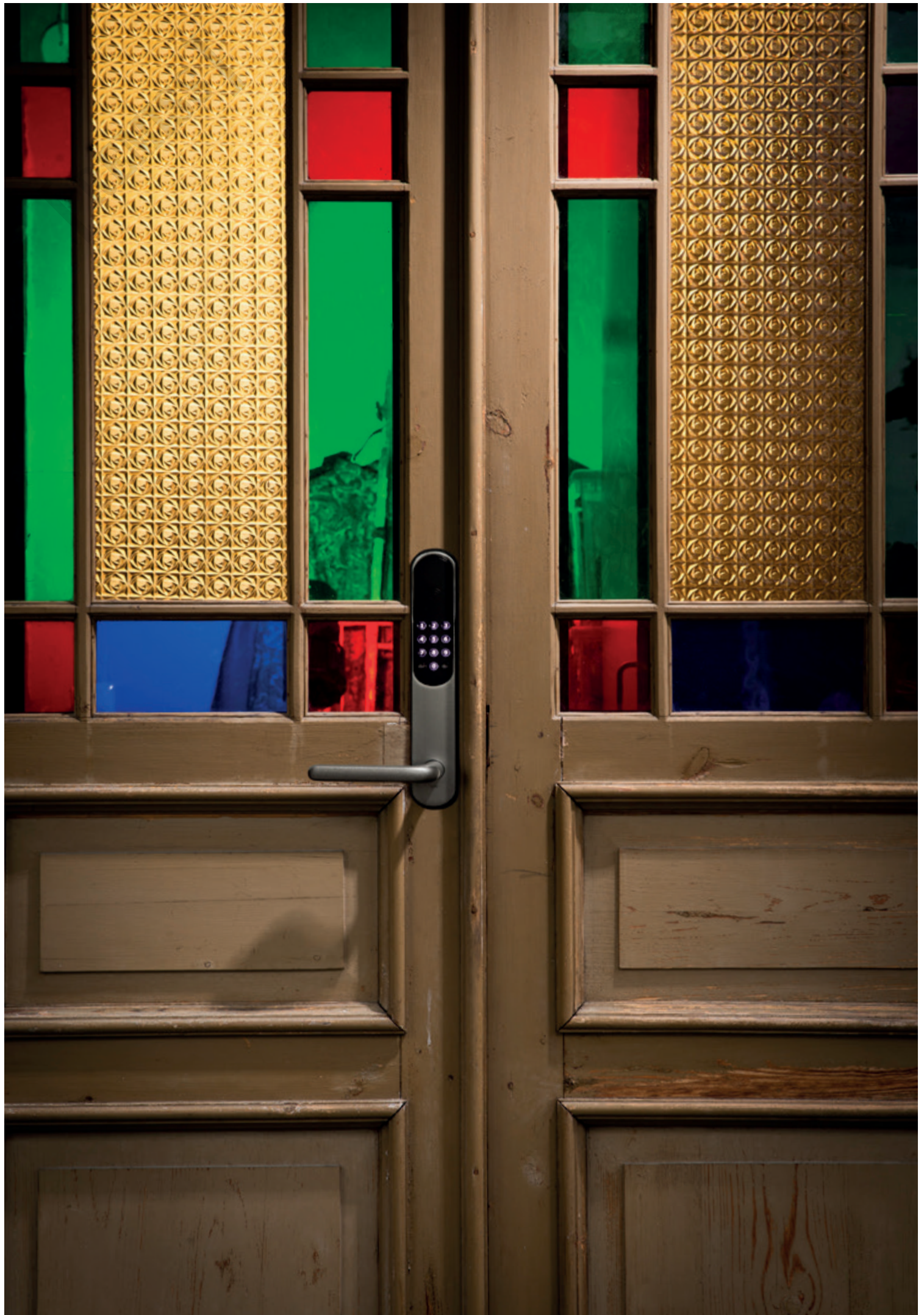
Vänern är en viktig transportled och destination

Sveriges och EU:s största sjö finns här hos oss. Vänern är en länk till Västkusten och resten av världen, och på så vis en tillgång för det värmländska näringslivet. Varje år fraktas runt två miljoner ton gods i Vänerns farleder. I framtiden kan sjön bli en viktig resurs i omställningen till hållbara transporter.

Vänern, tillsammans med Göta älv, förser omkring 800 000 personer med dricksvatten.

Den orörda skärgården erbjuder havsliknande miljöer med kala klippor och skär, stora sandstränder och grunda vikar. Här finns 22 000 öar och holmar som lockar boende, inflyttare och besökare från hela världen.

Vägen till förändring

Hur ska vi göra för att nå visionen om att göra vår region och i förlängningen världen till en bättre plats? Vi behöver inte alltid arbeta sida vid sida eller ens vara överens. Men vi behöver tro på varandra och vår förmåga att nå längre om vi agerar tillsammans, utforskande och med ett modigt ledarskap i botten. Det är vad Värmlandsstrategins tre nycklar handlar om.

Vi samverkar på nya sätt

Gemensam handlingskraft är en förutsättning för att utveckla Värmland. Tillsammans kan vi bidra med olika kompetenser och erfarenheter för ett lyckat genomförande av strategin.

I Värmland finns många goda exempel på samverkan inom och utom länet som verkar för en positiv utveckling. Vi ska vidareutveckla samverkansformer där specifika åtaganden – kopplat till Värmlandsstrategin – genomförs, och där sektorsövergripande utvecklingsarbete är en framgångsfaktor. Vi behöver också samverka med andra organisationer, kommuner och regioner i Sverige och i Norge. Likväl som inom Europa och resten av världen.

Vi utforskar proaktivt

Genom att tänka nytt och lära av oss själva och andra kan vi åstadkomma nya lösningar av de resurser som vi redan har. I Värmland har vi mycket att bygga vidare på, och vi får inte låta oss hindras av invanda tankemönster eller metoder. Vi lever i en värld som förändras snabbt. Dels av processer vi själva driver men också av sådant som kommer utifrån

och tycks svårare att kontrollera. Ett utforskande och experimentellt arbetssätt med nära koppling till innovation, digitalisering och forskning kan möjliggöra nya sätt att hantera och bygga beredskap inför de utmaningar som vi står inför.

Vi leder modigt

Det regionala ledarskapet ansvarar för att uppvisa en samlad handlingsförmåga på regional, nationell och internationell nivå. Det kommer att krävas att länets aktörer leder modigt, såväl politiskt styrda organisationer och myndigheter som privat näringsliv och akademi. Det innebär bland annat att få flera aktörer att gå i samma riktning, komma till beslut och genomföra långsiktiga satsningar som har betydelse för Värmlands framtid.

Ibland tillsammans, ibland genom att en organisation går först. Vi kan inte alltid veta utgången, men vi ska bära med oss den långsiktiga visionen och våga utvärdera våra val med den i åtanke. För att kunna hantera och genomföra de förändringar som vi har framför oss behöver vi mod att besluta om nya typer av insatser, och ibland våga misslyckas och lära för att i förlängningen nå framgång.

[REMISS]

[REMISS]

Viktigt för oss i Värmland

När Värmlandsstrategin togs fram blev vikten av gemensamma utgångspunkter tydlig. Vi är många som vill och kan inkludera viktiga perspektiv i arbetet med att förverkliga strategin. Perspektiven ska påminna oss om vad som är viktigt på riktigt och gå horisontellt genom insatsområdena.

Modell: Perspektiven ska genomsyra genomförandet av strategin. Även nycklarna som pekas ut (s. 13) ska vi bära med oss som ett förhållningssätt: Vi samverkar på nya sätt, vi utforskar proaktivt och vi leder modigt.

PERSPEKTIV

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Barn och unga ska ha framtiden för sig

Barn och unga och deras förutsättningar är en viktig utgångspunkt för en hållbar samhällsutveckling. Dagens utveckling ska inte äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov utan skapa möjligheter för dem att lyckas.

Vi utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter utifrån ett barnrättsperspektiv och barnets eget perspektiv. Alla barn och unga ska ha goda förutsättningar att gå vidare till studier och arbete och kunna ta tillvara sina egna unika möjligheter. Det är också en självklarhet att alla unga ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina egna liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Stabila, trygga och jämlika uppväxtvillkor är dessutom avgörande för att uppnå folkhälsomålet, att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.

Genom att göra livet begripligt, hanterbart och meningsfullt för barn och unga skapar vi förutsättningar för individer att forma sina egna självständiga liv. När vi investerar i barn och unga får vi inte bara humanitära vinster utan även samhällsekonomiska.

Land och stad är bättre tillsammans

Helhetsperspektivet skapar förutsättningar för ett gott liv och utveckling i hela länet. När egenskaper på landsbygder kompletterar städer och vice versa

kan vi säkra tillväxten. Tillsammans kan vi möta invånarnas behov, locka till oss nya och skapa långsiktigt attraktiva livsmiljöer.

Land och stad är en del av samma samhällsväv och det komplexa samspel som finns där emellan kräver god tillgänglighet, kontinuerlig samverkan och lärande över kommun-, läns- och landsgränser. Som en grund för utveckling är det särskilt viktigt att invånarna i hela Värmland har tillgång till välfärdstjänster, samhällsservice och arbetstillfällen. Var vi än bor eller verkar i länet ska vi inkluderas och få möjlighet att bidra till vår egen och andras utveckling.

Jämställdhet tillför värde för alla

I Värmland ska alla människor kunna forma sina liv som individer, utan att föreställningar om kön begränsar oss. Målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det handlar bland annat om frågor som inflytande, ekonomi, utbildning, hälsa, arbete och fysisk integritet.

Förutom en grundläggande rättighet är jämställdhet också en av de viktigaste drivkrafterna för Värmlands utvecklings- och innovationsförmåga. Jämställdhet ökar kreativiteten, produktiviteten och attraktiviteten, inte minst på arbetsmarknaden. Det bidrar också till ekonomisk tillväxt, då kvinnors och mäns samlade kompetenser, talanger och innovationsförmågor tas tillvara.

PERSPEKTIV

VÄRMLANDSSTRATEGIN

[REMISS]

Mångfald och integration för sammanhållning

Kreativa och innovativa samhällen är inte homogena utan kännetecknas av en mångfald av bakgrunder, kunskaper och idéer. I Värmland arbetar vi för att stärka allas delaktighet för den egna individens och samhällets utveckling. När vi agerar öppet och välkomnande bidrar vi till utveckling. Alla människor ska känna sig som en del av helheten, få möjlighet att utvecklas och vara med och bidra oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, social situation eller bostadsort. Att hålla ihop Värmland har aldrig varit viktigare än nu.

Det måste vara hållbart i längden

I Värmland bidrar vi till att nå de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030. Vi tar ansvar för att den regionala utvecklingen ska vara hållbar ur sociala, ekonomiska och klimat- och miljö-mässiga dimensioner. De tre dimensionerna är ömsesidigt beroende av varandra.

Så här ser vi på dem:

- › **Socialt:** Gemensamt arbete mot diskriminering för att öka den sociala sammanhållningen samt allas delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen.
- › **Klimat- och miljömässigt:** Gemensam kunskap om och förståelse för hur vi påverkar ekosystemets villkor och i förlängningen hanterar klimat- och miljöutmaningen.
- › **Ekonomiskt:** Gemensam ekonomisk förnyelse och förändring för att skapa en hållbar tillväxt över tid.

Värmland står tillsammans med världen mitt i en omställning i bred bemärkelse. Vi ska arbeta för hållbar regional utveckling och en utveckling som bidrar till global hållbarhet. Vi vill skapa möjligheter för nuvarande och kommande generationer att säkra sina behov inom ramen för hållbarhet.

➤ Stärka konkurrens- och innovationskraften

INSATSOMRÅDEN

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Bygga beredskap

Strategisk inriktning: För att möta morgondagens utmaningar som digitalisering, föränderlig arbetsmarknad, klimatförändringar och utanförskap krävs en omställning av hela samhället – en omställning som alla kan bidra till. I Värmland tror vi på individens inneboende kraft och förmåga till förändring. Men vi behöver också arbeta för välutvecklade strukturer och ramverk som stöttar och möjliggör nya lösningar. När individer, organisationer och system samspelar kan vi bidra till vår egen och samhällets utveckling. När hållbarhet är ett globalt mål växer Värmlands möjligheter.

Effektmål

- God och jämlik hälsa
- Ökad innovationsförmåga för hållbar utveckling
- Hållbara organisationer

Individen, hälsan och välfärden

Att vi som bor och verkar i Värmland är friska och mår bra lägger grunden för personlig utveckling och möjliggör ett friare och mer självständigt liv. Vägen till hälsa är beroende av många faktorer i samhället och mångas insatser på individ-, organisations- och systemnivå. Vi behöver också säkerställa god och tillgänglig vård för alla som behöver. För en god och jämlik hälsa samt en resurseffektiv välfärd behövs en diskussion om ansvar och roller mellan individer och organisationer.

Individen ska vara en viktig medskapare av sin egen hälsa. Samhället behöver ge människor likvärdiga villkor och förutsättningar för att möjliggöra och stärka alla individers förmåga att bidra till sin egen hälsa och utveckling. Vi behöver komma åt och synliggöra underliggande strukturer som påverkar individens möjligheter till utveckling och delaktighet. Genom att skapa förutsättningar för jämlik hälsa lägger vi grunden för tillväxt, regional utveckling och ett fungerande samhälle för alla.

Social sammanhållning och samhandling

För att klara omställningen till ett hållbart Värmland där alla dimensioner av hållbarhet vägs in är social sammanhållning och minskat utanförskap centralt. Vi människor behöver känna att vi ingår i en gemenskap som kännetecknas av tillit till varandra och våra organisationer. Därför behövs en levande dialog om det så kallade samhällskontraktet, om ansvarsfördelningen mellan individ och samhälle. För att vi ska kunna ta ansvar för vår egen och samhällets utveckling krävs välfungerande strukturer och ramverk samt ett utbrett föreningsliv som bidrar till sammanhållning.

Bildning och integration är viktiga aspekter. Genom att bygga upp förståelsen för och förtroendet till samhället skapar vi förutsättningar för inkludering och delaktighet för såväl människor som företag. Genom att stärka sammanhållningen kan vi också stärka vår samhandlingsförmåga med sikte på gemensamma utmaningar. Olika aktörer behöver ges bättre möjligheter till samhandling på kommunal, regional, nationell och internationell nivå. Dels handlar det om att hitta former för formaliserad samverkan och finansiering, dels om att skapa nya forum för delat lärande och utveckling mellan fler områden och aktörer. Fysiskt och digitalt.

När samhällskontraktet ses över och strukturer och attityder förändras behövs både forum för samtal och faktiska tester, vilka kan bli underlag för beslut.

INSATSOMRÅDEN

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Bygga beredskap

Grön beredskap

Att samhället kan erbjuda fungerande välfärd, vatten- och livsmedelsförsörjning och energi är en grund för regionens utveckling, under vardag likväl som kris. Att säkra den förmågan kan bidra till hållbar omställning, attraktions- och konkurrenskraft.

En säker och konkurrenskraftig livsmedelskedja är en faktor för minskad sårbarhet. I Värmland har vi en god grund att bygga vidare på. Vi har branschkluster och företag i täten för en hållbar utveckling med koppling till ökad livsmedelsproduktion, inom såväl förpackning som odling och förädling. Att stärka branschens förmåga till hållbar omställning och beredskap kan ha betydelse för både sysselsättning, livskvalitet och säkerhet – med stor potential för landsbygder men också för tätare miljöer.

Att vi har tillgång till en trygg och hållbar energitillförsel är och kommer att vara en viktig förutsättning för många verksamheter, inte minst för digitaliseringen och nyttjandet av välfärdstjänsterna. Att arbeta för energieffektivitet och minskad energianvändning är också starkt kopplad till möjligheten att nå klimatneutralitet. Här påverkar alla, men industri och transport har störst möjlighet att göra skillnad. Att verka för att säkra en hållbar energitillgång, öka produktionen av förnybar energi och minska importberoendet blir insatser för såväl klimat som beredskap.

Kraftsamling för innovation

En hållbar utveckling i en global och föränderlig värld kräver innovationskraft och en omfattande omskolnings- och förståelseprocess för att på djupet omfamna den omställning vi står inför. I Värmland ska vi kraftsamla för att främja nytänkande, tekniska och sociala innovationer.

Vi vill skapa förutsättningar för strukturer som tillåter att vi testar nya tankar och arbetssätt eftersom inarbetade mönster, vanor och attityder kan hindra utvecklingen. Det gäller inte bara för individer, utan även grupper och organisationer. Vi ska fortsätta utveckla initiativ med fokus på transformation av system och policyutveckling på alla nivåer.

Som ett led i arbetet behöver vi skapa samverkande arenor och testbäddar där slutanvändarna involveras för att på riktigt möta behoven. Här kan offentlig, privat och idéburen sektor delta i innovationsprocessen som egna aktörer, deltagare och finansierare. Vi ska ta tillvara på teknikens och digitaliseringens möjligheter inom alla sektorer och nyttja den innovationskraft som finns, inte minst nyttja ny teknik för att utveckla digitala välfärdstjänster. Vi har med framgång förädlat våra råvaror, nu behöver vi stärka vår förmåga att hantera data som tillgång.

Vi ska ta tillvara sociala entreprenörers starka drivkrafter att skapa ett bättre samhälle. När flera samhällssektorer utvecklar och driver innovation tillsammans kan vi skapa ett hållbart Värmland.

INSATSOMRÅDEN

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Säkra kompetensen

Strategisk inriktning: I Värmland arbetar vi för att skapa förutsättningar för behovsanpassade utbildningsinsatser och livslångt lärande, från förskola till högre utbildning. Det är avgörande för personlig utveckling, ett friare och mer självständigt liv. Det är också avgörande för att matcha arbetsmarknadens behov av kompetens i en föränderlig värld. Därför prioriterar vi särskilt att fler ska gå längre i utbildningskedjan. Bildning och utbildning är byggstenar för ett hållbart samhälle.

Effektmål

- Tillgång till kompetens
- Attraktiv kunskapsregion
- Hållbar arbetsmarknad
- Organisationer i samverkan

Höjd utbildnings- och kompetensnivå

I Värmland vill vi höja utbildnings- och kompetensnivån och agera för att påverka inomregionala skillnader. Männan halkar efter allt mer utbildningsmässigt, men det finns också stora skillnader mellan olika individer och platser. Anledningarna till att höja utbildningsnivån är många, som kopplingen till hälsa och välmående och möjligheten att forma sitt eget liv. Särskilt viktigt är det att fler går färdigt gymnasiet, den så kallade entrébiljetten till arbetsmarknaden eller vidare studier, eller intresserar sig för lärande i olika former.

Mönster som är avgörande för livsval etableras tidigt och för att fler barn och unga ska satsa på utbildning krävs strategiskt påverkansarbete och samverkan som sträcker sig bortom utbildnings- och arbetsgivarperspektiv. För en mer jämställd och välkomnande arbetsmarknad kan vi jobba för att bryta könsstereotypa utbildnings- och yrkesval.

Att Karlstads universitet erbjuder forskning och utbildning av hög kvalitet är en styrka som vi kan vidareutveckla. Det är också viktigt att utveckla

olika typer av vuxen- och yrkesutbildningar för att tillgodose olika behov. Genom att satsa på digitalisering och distansutbildning kan vi bidra till att människor och företag får möjlighet att ta del av ett behovsanpassat utbildningsutbud på alla nivåer i hela länet.

Förbättrad kompetensmatchning

En väl avvägd kompetensmatchning – balans mellan utbud och efterfrågan – stärker vår attraktions- och konkurrenskraft. Det handlar om att arbetsgivare ska hitta kompetens som matchar deras behov och vice versa. För att nå dit krävs en levande dialog och en kedja av insatser av en mängd aktörer, såväl statliga, regionala och kommunala som privata.

Att kommunicera och stärka bilden av länet som en plats med intressanta och stimulerande jobb är en av många faktorer för att få fler att gå längre i utbildningskedjan, locka nya invånare och få fler att stanna kvar. En arbetsmarknad med många olika typer av arbetstillfällen skapar en rörlighet. Fler människor kan byta arbete eller karriär, vilket i sin tur bidrar till en bättre kompetensmatchning.

I arbetet med att förbättra matchningen är det viktigt att inkludera de grupper som saknar sysselsättning. Det gör vi genom att stärka och komplettera med bildningsinsatser som ökar förståelsen för samhället och andra insatser som ökar delaktigheten och möjliggör inträde på utbildnings- och arbetsmarknaden. Alla i arbetsför ålder behövs på arbetsmarknaden för att vi ska kunna säkra den regionala utvecklingen.

Säkra kompetensen

Livslångt lärande

Arbetsmarknaden befinner sig i förändring till följd av digitalisering, automatisering och högt ställda hållbarhetskrav. Förmågan att se vilken kompetens som behövs i framtiden och att ställa om till nya arbetsuppgifter blir allt viktigare. Därför är det centralt att fler får möjlighet till utbildning och kompetensutveckling över tid, som en del i ett livslångt lärande. Arbetstagarnas och arbetsgivarnas engagemang och ansvar för livslångt lärande behöver öka för att stärka attraktions- och konkurrenskraften. Ny kunskap bidrar till rörlighet på arbetsmarknaden, vilket i sin tur bidrar till att arbetsgivarna får tillgång till rätt kompetens och engagerade medarbetare.

En öppenhet och ett ökat intresse för olika typer av lärande samt möjlighet till bildning utvecklar oss som människor. I Värmland behöver möjligheten till livslångt lärande stärkas genom behovsanpassade universitetsutbildningar och vuxenutbildningar av olika slag. På en föränderlig arbetsmarknad blir också validering ett viktigt verktyg för arbetssökande och yrkesverksamma. När vi validerar kunskaper och identifierar kunskapsluckor kan efterföljande utbildningsinsatser fokusera på att fylla luckorna.

Utvecklingsorienterade organisationer

Organisationers förmåga till omställning har betydelse för utvecklingen. Den bör ske utifrån samhällsförändringar, digitalisering, ekonomiska utmaningar och ökade krav.

I Värmland vill vi bygga utvecklingsorienterade organisationer med intresse av att lära och förändras med tiden. För att lyckas behöver vi involvera fler perspektiv från när och fjärran. I arbetet med att stärka barn och ungas möjligheter till delaktighet är till exempel förståelse och kunskap om deras situation, behov och vilja ett värdefullt underlag. För att hantera omställningen behöver vi relevant kunskap inom området – vilket område det än rör sig om.

Vi ska prioritera att lära känna de olika förutsättningar som finns och såväl användarinvolvering som studier av våra inomregionala skillnader är värdefulla insatser.

Värmland behöver öppna upp för lärande och se hur vi med tillgänglig information, forskning och data kan utveckla våra verksamheter samt tjänster och produkter för att komma individ och samhälle till nytta. Vi måste bygga lösningar utifrån våra behov och förutsättningar, men också fundera över vad vi saknar och blicka utanför våra gränser för samarbete och användbar kunskap. Här behöver vi jobba mer med strategisk samverkan för att stärka våra möjligheter.

Utveckla attraktiva och tillgängliga platser

Strategisk inriktning: I Värmland strävar vi efter att se människors olika behov för att skapa förutsättningar att leva ett gott liv på olika platser. Vår region ska vara öppen och välkomnande. Våra natursköna miljöer och vårt rika kulturliv ska finnas till för alla, såväl invånare som besökare. För att utveckla Värmland krävs ett hållbart transportsystem för gods- och persontrafik och det ska vara lätt att ta sig inom, till och från länet och ut i världen. Vi arbetar för att säkerställa ett snabbt och säkert bredband och tar tillvara digitaliseringens möjligheter för att hantera samhällets utmaningar.

Effektmål

- Tillgänglig region
- Hållbar livskvalitet
- Attraktiv region

Platser med människan i centrum

Platsers upplevda attraktivitet kan påverka livskvaliteten, men är också en viktig faktor för att stärka besöksnäringen, behålla invånare och locka fler. Dynamiska platser där människor möts och sociala relationer utvecklas bidrar till ökad livskvalitet och utgör en grogrund för idéer, lärande och nya jobb. Ett öppet och inkluderande Värmland som välkomnar besökare och inflyttade med olika bakgrund och erfarenheter är viktigt för utveckling och innovation. Därför behöver vi välkomna nya människor och släppa in dem i grupper och nätverk, det tjänar alla på.

Livsmiljöer som skapar förutsättningar för god och jämlik hälsa och goda boendemöjligheter i olika prisklasser bidrar också till en positiv utveckling. Tillgängliga naturupplevelser, mötesplatser och social och demokratisk delaktighet, frisk luft, giftfri miljö och rent vatten är också faktorer som påverkar livskvaliteten. I Värmland har vi mycket att bygga vidare på som vårt rika natur-, kultur- och fritidsliv samt kulturarv. Vi har goda förutsättningar att skapa fler attraktiva platser där människor upplever miljön som trygg och lättillgänglig.

Vi behöver en hållbar samhälls- och stadsplanering, bland annat för att underlätta beredskap för

hastiga förändringar men också lägga en grund för långsiktiga satsningar. Hållbarhetsbegreppets tre dimensioner är viktigt att ta med i planeringen. Då krävs ett framsynt arbete där vi inkluderar fler perspektiv och flera aktörer. Vi behöver förstå och ta hänsyn till platsers identiteter, normer och strukturer. Tvärsektoriellt samarbete, samordning av resurser och ett permanent forum för regional diskussion är andra viktiga aspekter.

Kultur som grogrund

Kultur och kreativitet är en viktig del av den värmländska identiteten. Här finns ett rikt kulturliv av hög kvalitet som rymmer allt från professionella kulturverksamheter och kulturskapare till amatörer. Något som bidrar till ökad livskvalitet och folkhälsa. Därför behöver vi säkerställa att alla har jämlika förutsättningar att uppleva eller utöva kultur. Och för att locka fler är det viktigt att kulturen utvecklas för kommande generationer.

På kulturens arenor kan människor med olika bakgrund och erfarenheter mötas för upplevelser och skapande, för yttrandefrihet och demokrati. Ett dynamiskt kulturliv är en grogrund för innovation. Många av de egenskaper som arbetsgivare efterfrågar som kritiskt tänkande och problemlösningsförmåga är sprungna ur kreativa processer och skapande.

Andra områden behöver samverka mer med kulturområdet och vice versa. Det kan bland annat bidra till utveckling inom folkhälsa, samhällsplanering och landsbygdsutveckling, besöksnäring, utbildning och integration. Kulturen kan också i högre grad bli en del av social innovation, socialt företagande och samhällsentreprenörskap.

Utveckla attraktiva och tillgängliga platser

Hållbara transporter

Värmlands län är stort geografiskt och beroende av välfungerande infrastruktur, digitalt och fysiskt. För att skapa förutsättningar för ett tillförlitligt, hållbart, säkert, tryggt och bekvämt transportsystem för alla behöver vi lyfta blicken och se funktionella samband mellan platser – hur vi bor, arbetar och rör oss – och på så vis möta inomregionala skillnader och behov.

För att klara ökande transportvolymerna och leva upp till miljö- och klimatmål behöver vi inom nya och befintliga områden nyttja ickefossila drivmedel samt möjliggöra för nya transportsystem och nya logistikkedjor.

Värmlands alla transportslag ska utvecklas i en hållbar riktning. Vårt synsätt behöver förändras med fokus på effektivitet, delade resurser och kombinerade transportslag. Kollektivtrafiken har en viktig roll.

Värmland är ett betydande exportlän med potential till större kund- och arbetsmarknadsregioner. Därför ska vi etablera nya relationer och vidareutveckla strategiska samarbeten med grannkommuner, grannlän, grannländer och internationella aktörer. Utvecklandet av en bättre järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm är centralt för att bidra till ökat hållbart resande, och utveckling och tillväxt längs sträckan.

Tillgängligheten till och från Karlstad är särskilt viktig eftersom en stor del av person- och gods-transporter har staden som start eller mål. En väl utbyggd transportinfrastruktur är nödvändig för att binda samman och utveckla regionen. Starka pendlingsmöjligheter mellan de större orterna och till olika verksamheter är viktigt för såväl tillverkningsindustrin som den växande tjänstesektorn.

Digital utbyggnad

En utbyggd digital infrastruktur och satsningar på att öka den digitala kompetensen inom alla sektorer är såväl en utvecklings- och tillväxtfråga som en fråga om jämlikhet. Det kan bidra till att minska utanförskap och höja tillgängligheten genom att underlätta distansarbete, tillgång till service, digitala möten och öppna upp för fler jobb och minskat resande. För ett stort geografiskt län som Värmland kan det vara ett sätt att möta hållbarhetsaspekten och bland annat öka känslan av delaktighet. Inte minst sett till frågan om att erbjuda tillgång till kommersiell och offentlig service, utom och inom tätort. Genom att stötta och nyttja den digitala tekniken fullt ut kan vi skapa nya lösningar, bidra till att stärka våra livsvillkor och underlätta för att bedriva verksamhet på olika platser i länet. Tillgång till service och samhällsinstitutioner bidrar till tillit och känslan av sammanhang, och digital delaktighet är en del i detta.

En särskilt viktig satsning är utbyggnad av ett snabbt, säkert, tillförlitligt och tillgängligt bredband i hela länet, samt att fler ansluter sig. För att lyckas krävs en samverkande förmåga mellan olika aktörer på regional och nationell nivå. Digital delaktighet är en förutsättning för att varje individ ska kunna vara en del av det demokratiska samhället.

Stärka konkurrens- och innovationskraften

Strategisk inriktning: I Värmland arbetar vi för en stabil ekonomi, utvecklingskraft hos små och stora företag och ett näringsliv med spets och bredd. Fler ska lockas av olika former av entreprenörskap och förutsättningarna för att starta och driva företag ska vara goda. I framtiden nyttjar vi vårt kreativa tänkande och vår innovationsförmåga för att skapa lösningar som gör nytta och attraherar etableringar, kompetens och investeringar till vår region. Det värmländska näringslivet ska vara attraktivt och konkurrenskraftigt på en lokal och global marknad, och visa vägen till miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Effektmål

- Konkurrenskraftigt näringsliv
- Attraktivt och jämställt näringsliv
- Övergång till cirkulär biobaserad ekonomi

Konkurrenskraftig spets och bredd

Våra starka spjutspetsar inom olika branscher ska vi fortsätta att främja. Det vi är bra på kan vi göra ännu bättre, inte minst ur ett hållbarhetsperspektiv. Att en region specialiserar sig inom regionala styrkeområden genom att samla aktörer, resurser och investeringar kallas med EU-termer för smart specialisering. Genom målinriktat samarbete mellan forskning, näringsliv och samhälle skapar vi möjligheter för omställning, stärkta tjänster och produkter samt internationell konkurrenskraft. Alla delar är betydelsefulla för att behålla och stärka flera av Värmlands företag men också lägga en grund för nya. Samtidigt är det viktigt att vi verkar för en bredd inom näringslivet – för stabilitet, rörlighet och utveckling på arbetsmarknaden.

Vår koppling till omvärlden är viktig. Världen är global sedan länge och företagen befinner sig i en internationell konkurrenssituation. Inte minst våra små- och medelstora företag ingår i globala värdekedjor, exempelvis som underleverantörer.

En möjlighet att minska sårbarheten på arbetsmarknaden är att verka för att företagen är utspridda inom många olika branscher och marknader. Därför ska vi stärka och bygga relationer och möjliggöra nya samverkansformer på regional, nationell och internationell nivå.

För ett diversifierat näringsliv behövs en öppenhet för fler entreprenörer, olika former för företagsägande och nya branscher. Det är exempelvis viktigt att vi tar tillvara kraften hos sociala entreprenörer och ger kulturella och kreativa näringar större utrymme – näringar med positiv inverkan på innovationsklimatet, som genom nya affärsidéer och affärsmodeller bidrar till förnyelse inom andra områden.

Goda förutsättningar för entreprenörer

De små och medelstora företagen i Värmland står för den största sysselsättningstillväxten. Vi behöver både stärka de företag vi har och arbeta för fler i hela länet. Därför är det viktigt att säkerställa att olika stöd, strukturer och finansieringsmöjligheter matchar alla faser av ett företags utveckling – från idé till etablering på marknaden. För att undvika att företag försvinner i generationsskiften är specifik kompetensmatchning ett viktigt utvecklingsområde för hela Värmland. Vi behöver därför bli bättre på att nyttja redan befintliga kompetenser samt vara öppna för nya metoder och modeller som kan underlätta för företagen. Många entreprenörer vill och kan bidra till utveckling. För att möta de positiva drivkrafterna krävs stöd och samverkan mellan akademi, offentlig, privat och idéburen sektor.

Stärka konkurrens- och innovationskraften

Värmland har flera kluster och verksamheter inom olika områden som bidrar till att utveckla näringslivet. Att utveckla dem och arbeta för samlokalisering kan gynna initiativ från såväl etablerade som blivande entreprenörer. En annan framgångsfaktor är att erbjuda miljöer och platser med delade resurser, samt spets- och framtidskompetens. Vi ska fortsätta att utveckla samarbetsstrukturer mellan organisationer i stödsystemet, så att människor får den stöttning som behövs för att lita på sin egen förmåga att starta och driva företag. Påverkansarbete för att förändra normer och attityder kring företagande och företagare blir viktigt, precis som utbildning, nätverkskontakter och finansieringslösningar. Att vi alla i arbetet är lösningsorienterade och ser företagens utmaningar kan bidra till att hitta nya vägar. Framför allt ska vi se möjligheter hos individer – alla som vill kan förverkliga drömmen om att starta eget – i hela Värmland.

Ökad innovation för stärkta möjligheter

Det ställs allt högre krav på företagens innovationskraft, bland annat till följd av övergripande hållbarhetsmål, samhällsutmaningar, snabb teknisk utveckling och globalisering. I framtiden kommer värmländska företag med stor sannolikhet fortsätta ingå i globala värdekedjor. Deras förmåga till hållbar omställning och omställning med fokus på innovation och teknisk utveckling är av stor betydelse för tillväxt och samhällsförändring. Det gäller såväl globalt som på en hemmamarknad. Automatiseringen och digitaliseringen kan stärka företagen i täten, medan små och medelstora företag med mindre resurser och sämre tillgång till digital kompetens riskerar att hamna efter i utvecklingen.

I Värmland finns ett stort behov av att stötta företagens innovationskraft, inte minst med fokus på teknisk utveckling, digitalisering, nya cirkulära affärsmodeller, internationalisering och möjlighet att nå fler värdekedjor. Mångfald och jämställdhet är andra konkurrensfördelar och mångas kreativitet ska tas tillvara för att öka innovationskraften. Närheten till Norge gör att vi har goda förutsätt-

ningar att integrera oss i Osloregionens innovationssystem för lärande och erfarenhetsutbyte, likaså bidrar ett aktivt deltagande i europeiska samarbeten till erfarenhetsutbyten och synlighet. Genom att skapa och synliggöra kreativa miljöer kan vi locka till oss talanger och innovatörer i framkant. Andra viktiga aspekter är förmågan till uppskalning och realisering – det ska gå snabbt från idé till produkt och ut på marknaden.

Övergång till cirkulär biobaserad ekonomi

Vi var tidiga med att förädla skogen framgångsrikt och idag är vi världsledande inom pappers- och massaindustrin. Det ger oss ett försprång i arbetet mot en hållbar och samhällsnyttig ekonomi. Idag förbrukar en växande befolkning jordens resurser allt snabbare samtidigt som klimatet påverkas negativt. Vi ska nå klimatneutralitet. Utöver ett ökat fokus på resurseffektivitet och minskade utsläpp inom alla sektorer vill vi skapa en cirkulär ekonomi där resurserna används i kretslopp. Material som inte kan ersättas med biobaserade råvaror behöver cirkuleras tillbaka in i produktionen i allt högre utsträckning.

Värmland har särskilt goda geografiska förutsättningar och spetskompetens inom områden som skoglig bioekonomi, besöksnäring och livsmedelsproduktion, dessutom med stark forskningsanknytning. Därför lämpar vi oss särskilt väl som test- och demonstrationsarena i omställningen till en cirkulär ekonomi. Värmland har möjlighet att ta täten, och fler kan inspireras av oss. För att klara omställningen behöver vi också stimulera en ökad efterfrågan på biobaserade och cirkulära produkter och tjänster.

Offentlig sektor har alla möjligheter att gå före genom kravställning, upphandling och utveckling av miljöer där vi kan testa och demonstrera nya affärsmodeller. Det blir också viktigt att stötta företag som arbetar hållbart och stimulera deras innovationsförmåga, inte minst inom teknisk utveckling, resurseffektivitet, förnybar energi och förnybart bränsle.

EFFEKT MÅL OCH INDIKATORER

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Värmlandsstrategin pekar ut riktningen mot 2040. Effektmålen är det vi gemensamt ska uppnå och målen ska vara övergripande och långsiktiga. Indikatorerna hör till mätplanen, de ger oss olika sätt att följa länets utveckling för att kunna lära under tiden.

Parallellt med remissdialogen pågår flera arbeten med att ta fram övergripande nationella dokument och mätplaner. Det kommer också att påverka den kommande justeringen av remissförslagets indikatorer, tillsammans med de remissvar som kommer in. Läs mer på varmlandsstrategin.se.

Insatsområde: Bygga beredskap**Effektmål: God och jämlik hälsa****Indikatorer:**

- **Ohälsotalet** – Ohälsotalet ska minska och ligga lägre än riksgenomsnittet, skillnader mellan grupper ska minska.
- **Tillit** – Tillit till andra människor, samhällsinstitutioner och politiker ska öka i samtliga grupper i förhållande till riket.
- **Självskattad hälsa** – Andelen som skattar sitt allmänna hälsotillstånd som mycket bra eller bra ska öka för olika grupper.
- **Medellivslängd** – Medellivslängden ska vara över genomsnittet i riket, skillnader i medellivslängd mellan kommuner i Värmland ska minska.
- **Ekonomisk utsatthet** – Andel barn i ekonomiskt utsatta familjer ska ligga lägre än riksgenomsnittet, kvalitén på och inskrivningsgraden till förskola ska öka.
- **Demokratisk delaktighet** – Andel som röstat i senaste riks- och kommunval ska ligga över riksgenomsnittet.
- **Tillgänglig sjukvård** – Upplevelsen av tillgång till hälso- och sjukvård ska ligga över riksgenomsnittet.

Effektmål: Ökad innovationsförmåga för hållbar utveckling**Indikatorer:**

- **Innovationskraft** – Öka innovationskraften för att närma sig riksgenomsnittet, exklusive storstadslänen.
- **Investeringar i FOU** – Det privata näringslivets investeringar i forskning och utveckling ska öka till samma nivå som riket exklusive storstadslänen.

Effektmål: Hållbara organisationer**Indikatorer:**

- **Hållbar upphandling** – Andel hållbara upphandlingar i offentlig verksamhet ska öka och ligga över riksgenomsnittet.
- **Energi** – Energieffektiviseringen i Värmland ska vara högre än riket. Andel förnybar energianvändning av slutgiltig energianvändning ska öka.

EFFEKT MÅL OCH INDIKATORER

VÄRMLANDSSTRATEGIN

[REMISS]

Insatsområde: Säkra kompetensen**Effektmål: Tillgång till kompetens****Indikatorer:**

- › **Gymnasiebehörighet** – En ökande andel unga ska gå ut grundskolan med behörighet till yrkesförberedande och högskoleförberedande gymnasieprogram.
- › **Eftergymnasial utbildning** – Andel av befolkningen 30–34 år med eftergymnasial utbildning ska öka och närma sig riksgenomsnittet.
- › **Fullföljd gymnasieutbildning** – Andelen 20-åringar respektive 30-åringar med en fullföljd gymnasieutbildning ska öka och fortsatt ligga över riksgenomsnittet.

Effektmål: Attraktiv kunskapsregion**Indikatorer:**

- › **Intressant arbetsmarknad** – Fortsatt arbeta för en intressant arbetsmarknad med högkvalificerade arbeten.
- › **Sysselsättningsgrad** – Sysselsättningen ska öka och ligga över riskgenomsnittet. Skillnader i sysselsättning mellan olika grupper ska minska.

Effektmål: Hållbar arbetsmarknad**Indikatorer:**

- › **En jämställd och inkluderande arbetsmarknad** – Minska könsuppdelningen på arbetsmarknaden och arbeta för att andelen kvinnor och män är 40–60 % i samtliga brancher.
- › **Matchning** – Matchning mellan utbildningsinriktning och yrke ska fortsatt ligga över riket.

Effektmål: Organisationer i samverkan**Indikatorer:**

- › **Omställningsförmåga** – Vår beredskap för att ställa om organisationer utifrån behov och utveckling ökar.*
- › **Samverkansformer** – Ökad andel nya, tvärssektoriella och även internationella samverkansformer*.

* genomförs via enkät, vi jämför med våra egna resultat över tid.

EFFEKT MÅL OCH INDIKATORER

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Insatsområde: Utveckla attraktiva och tillgängliga platser**Effektmål: Tillgänglig region****Indikatorer:**

- › **Hållbart resande och hållbara transporter inom och utom regionen** – Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska öka sina andelar av persontransporter, andel förnybara drivmedel inom transport och gods (inkl. flyg och sjöfart) och ligga över riksgenomsnittet. Restiderna med tåg och buss till Oslo, Stockholm och Göteborg ska minska.
- › **Ökade möjligheter att bo och arbeta i hela Värmland** – Antal arbetsmarknadsområden inom regionen ska främja regionens attraktionskraft och främja diversifiering och konkurrenskraft. Den geografiska tillgängligheten ska öka och restiden ska minska mellan funktionella orter i Värmland.
- › **Digital tillgänglighet** – 98 % av Värmlands hushåll och arbetsställen ska ha 1 Gbit/s i absolut närhet senast 2025, 1,9 % ska ha 100 Mbit/s och 0,1 % ska ha 30 Mbit/s. Till 2030 bör områden där man normalt befinner sig samt driver verksamhet i Värmland ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.

Effektmål: Hållbar livskvalitet**Indikatorer:**

- › **Tillgång till service och tjänster** – Fler ska ha nära tillgång till dagligvaror, drivmedel, apotekstjänster, post- och pakettjänster och grundläggande betaltjänster, fysiskt eller digitalt.
- › **Tillgång till ändamålsenligt boende** – Bostadsmarknad i balans, trångboddhet ska fortsatt ligga under riksgenomsnittet.
- › **Framtidstro** – Värmlänningarnas framtidstro ska ligga på samma nivå som riket eller över.
- › **Resurseffektivitet** – Minskade utsläpp av växthusgaser så att vi fortsatt ligger på grön nivå*, öka andelen hushållsavfall för materialåtervinning så vi hamnar på grön nivå*, minskad vattenanvändning så vi hamnar på grön nivå*.

Effektmål: Attraktiv region**Indikatorer:**

- › **Varumärket Värmland** – Värmland ska vara mer känt för sina styrkeområden och det vi vill att dessa förknippas med.
- › **Strukturbild** – En strukturbild som visar Värmlands gemensamma riktning för funktionella samband och stärker samarbetet mellan kommuners planering och Värmlands utveckling enligt den regionala utvecklingsstrategin ska vara framtagen senast 2030.

*enligt Agenda 2030.

EFFEKT MÅL OCH INDIKATORER

VÄRMLANDSSTRATEGIN

[REMISS]

Insatsområde: Stärka konkurrens och innovationskraften**Effektmål: Konkurrenskraftigt näringsliv****Indikatorer:**

- › **Smart specialisering** – Öka antalet och andelen företag, FOU-investeringar samt nya innovationer kopplade till Värmlands specialiseringsområden.
- › **Resilient näringsliv** – Ökad diversifiering av näringslivet ur både ett nationellt och internationellt perspektiv.
- › **Livskraftiga företag** – Antalet och andelen nystartade företag som är livskraftiga efter 3 år ska öka och ligga över riksgenomsnittet, ökade andel företag som genomgår generationsskifte.
- › **Avkastning på investeringar i FOU** – Procent av BRP som investeras i FOU samt antal patent ska öka.

Effektmål: Attraktivt och jämställt näringsliv**Indikatorer:**

- › **Jämställt ägande** – Andelen kvinnor som äger enskild firma ska öka till mellan 40–60 % av andel ägare totalt.
- › **Branschbalans** – Branschbalansen i Karlstad ska fortsätta att vara god (mellan 30 och 36 %). Övriga kommuner ska förbättra balansen och var och en av de olika branscherna ska ligga mellan 20–50 %.
- › **Jämställda styrelser, VD och chefstjänster** – Andelen kvinnor som arbetar som VD:ar, chefer eller styrelsemedlemmar ska öka och ligga mellan 40 och 60 %.

Effektmål: Övergång till cirkulär biobaserad ekonomi**Indikatorer:**

- › **Andel företag inom bioekonomi** – Andelen företag och förädlingsvärdet inom bioekonomin ska vara högst i Sverige, ökad återcirkulation av material, ökad användning av befintliga produkter, ökad uthållighet av produkters värde över tid.

Ett verktyg för utveckling

Alla vi som bor eller arbetar i Värmland har ett gemensamt ansvar för att länet ska utvecklas åt rätt håll. Men allas ansvar är också ingens ansvar. Därför är det särskilt viktigt att det regionala ledarskapet går före och visar vägen. Tillsammans förändrar vi världen.

I VÄRMLAND TROR VI på kraften i individen. Och i kollektivet. Men hela idén med just Värmlandsstrategin är gemensamma insatser över tid. Därför vilar ett särskilt ansvar på det regionala ledarskapet, det vill säga beslutsfattare och tjänstepersoner inom offentlig, privat och idéburen sektor.

Det regionala ledarskapet består av:

- › Region Värmland
- › Värmlands kommuner
- › Länsstyrelsen Värmland
- › Karlstads universitet
- › Idéburen sektor
- › Regionala kluster
- › Näringsliv
- › Andra regionala aktörer

Regionala handlingsplaner för genomförandekraft

Värmlandsstrategin är övergripande och långsiktig. För att göra verklighet av innehållet behöver vi konkretisera det i regionala handlingsplaner och samlas kring prioriterade insatser och aktiviteter med kortare tidsperspektiv. Planerna ska tydlig-

göra satsningar, roller, ansvar och åtaganden. De ska även utgå från nuläge, förväntat resultat och förhålla sig till vilka effekter insatsen får på kort respektive lång sikt samt beskriva det nya börläget.

Handlingsplanerna tas fram av olika regionala aktörer i samverkan med andra. De ska genomföras av Värmlandsstrategins nycklar (s. 13) och perspektiv (s. 15) samt vara jämställdhetsintegrerade. Nycklarna *vi samverkar på nya sätt*, *vi utforskar proaktivt*, *vi leder modigt* är särskilt viktiga eftersom de talar om hur vi ska åstadkomma förändring:

- › **Vi samverkar på nya sätt:** När vi vidareutvecklar samverkansformer med specifika åtaganden kopplat till Värmlandsstrategin kan vi ta oss närmare visionen om att göra Värmland och världen till en bättre plats.
- › **Vi utforskar proaktivt:** Ett utforskande arbetssätt som knyter an till innovation och forskning kan möjliggöra nya sätt att hantera de utmaningar som vi gemensamt har pekat ut i Värmlandsstrategin, men även de oförutsedda.
- › **Vi leder modigt:** För att kunna hantera och driva igenom förändringar i linje med Värmlandsstrategin behöver vi mod att besluta om nya typer av insatser, och våga misslyckas för att lära.

GENOMFÖRANDE

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Uppföljning och gemensamt lärande – förändringslogik

Region Värmland har det samordnade ansvaret för att ta fram och genomföra strategin. Men vi behöver vara många som är med och bidrar för att få ordentlig kraft i utvecklingsarbetet.

Som stöd för att följa upp och utvärdera åtgärder och satsningar har Region Värmland tagit fram en modell för förändringslogik.

Förändringslogiken visualiserar det tänkta sambandet mellan Värmlandsstrategins vision (som anger riktningen), insatsområden (som talar om vad vi ska göra) och handlingsplaner (som konkretiserar insatsområdena). För att hitta och testa nya lösningar behöver vi samverka, utforska och leda modigt, inte minst behöver vi lära oss av varandra.

En gemensam dialog kring uppföljning är A och O för ett lyckat genomförande av Värmlandsstrategin.

Region Värmland kommer att följa upp strategins mål och insatser, precis som andra aktörer gör med sina respektive handlingsplaner. När vi återkopplar resultaten till varandra får vi ett delat lärande som gör det enklare att justera och förfinas insatser, så kallad förändringslogik. Eftersom handlingsplanerna ofta har en kortare giltighetstid än Värmlandsstrategin kan de snabbare justeras utifrån omvärldsfaktorer, analyser och lärdomar. Även strategin ska ses över minst en gång per mandatperiod för att vara fortsatt aktuell på väg mot 2040.

Plattformer

För att underlätta dialogen och lärandet tar Region Värmland ansvar för olika plattformer som kan gynna den gemensamma utvecklingen:

- › **Enkätundersökning:** En gång om året skickar Region Värmland ut en enkät till de regionala utvecklingsaktörerna. Den ska fånga upp vissa indikatorer kopplat till Värmlandsstrategin och aktörernas upplevelse av hur de använt nycklarna i det löpande arbetet.
- › **Uppföljning:** Region Värmland sammanställer årligen en uppföljning av de projekt som beviljats regionala projektmedel inom ramen för Värmlandsstrategin, där lärdomar och effekter framgår.
- › **Nätverk:** Region Värmland initierar ett nätverk där olika regionala aktörer redovisar och diskuterar respektive organisations insatser och lärdomar med anknytning till Värmlandsstrategin.
- › **Partnerskapsråd:** Region Värmland initierar ett årligt partnerskapsråd där regionala representanter diskuterar hur vi tar tillvara resultat av analyser, enkäter och uppföljningar.
- › **Konferens:** Varje år arrangerar Region Värmland en konferens för att redovisa arbetet med Värmlandsstrategin utifrån nämnda plattformer – vad vi behöver fokusera på, ändra och utveckla samt omvärldsanalys.
- › **Handlingsplan:** Region Värmland ansvarar för en handlingsplan för uppföljning och lärande kopplat till Värmlandsstrategin där stöd för framtagning av handlingsplaner kopplat till Värmlandsstrategin finns.

Finansiering

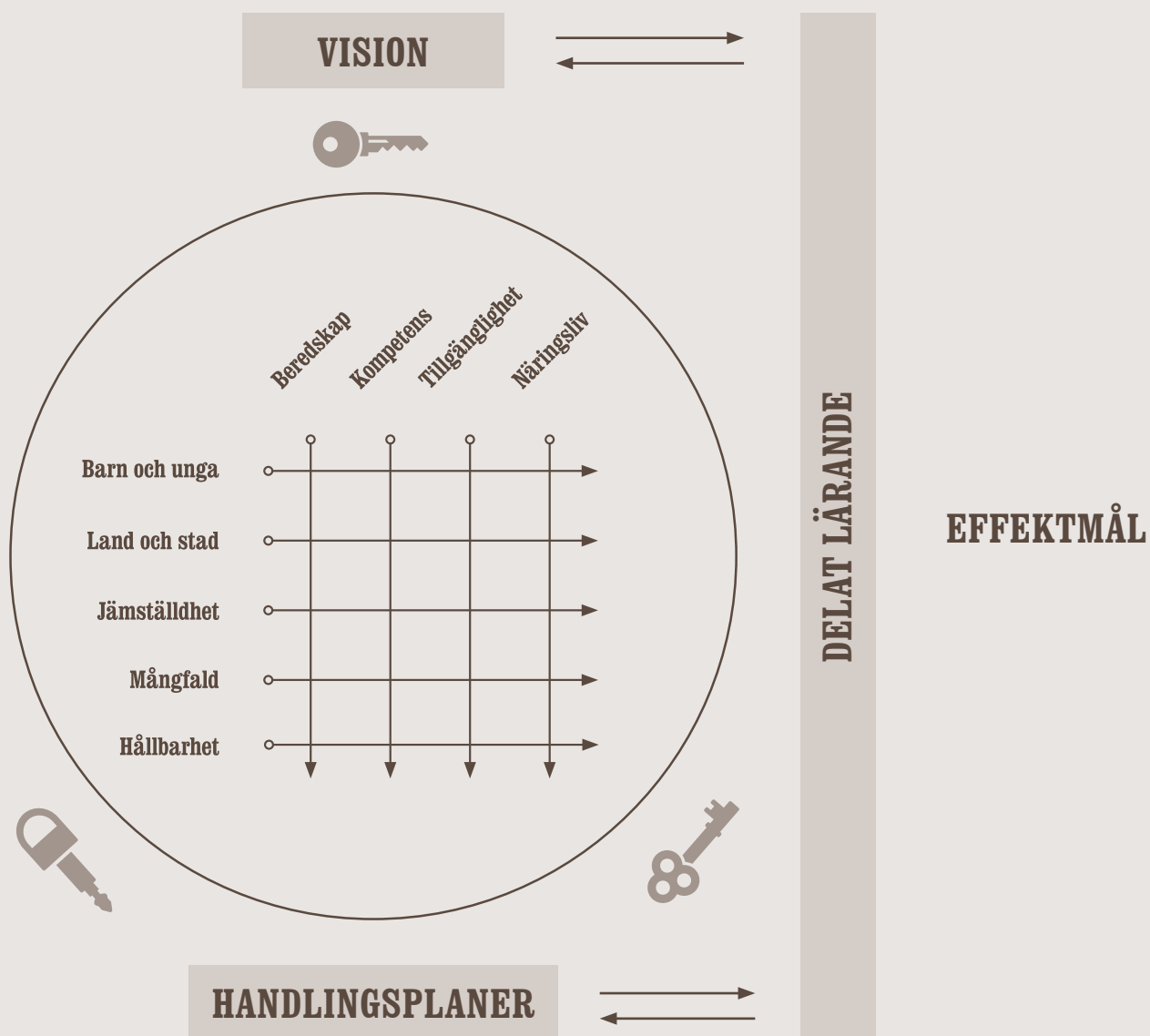
För att Värmlandsstrategin ska driva utveckling behöver vi alla känna ett ansvar och bistå med kompetenser och resurser. Därför uppmanas alla regionala aktörer att lyfta in de delar de kan bidra med i sina respektive handlingsplaner/verksamhetsplaner/budgetar utifrån åtaganden och överenskommelser. Genom att nyttja tidigare erfarenheter av och kunskaper om olika finansieringsmöjligheter kan vi konkurrera om kompletterande medel på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Framtidens Värmland skapar vi tillsammans.

GENOMFÖRANDE

VÄRMLANDSSTRATEGIN

[REMISS]

Modell: Förändringslogik.

[REMISS]

Det här är Värmlandsstrategin. Den är vårt gemensamma verktyg för att skapa det Värmland vi vill ha och behöver i många år framöver. Den är till för alla som lever och verkar här. Värmlandsstrategin samlar länets tillgångar, utmaningar och möjligheter och lyfter fyra insatsområden att kraftsamla kring. När vi strävar i samma riktning kan vi bidra till långsiktig hållbarhet, attraktivitet och konkurrenskraft i en global värld. Vi vill göra Värmland och hela samhället till en bättre plats. Vi vill göra skillnad och inspirera andra att göra samma sak. Vår vision sammanfattar Värmlands mycket höga ambitioner: *Vi förändrar världen.*

varmlandsstrategin.se